

## AZ ÉV FELFEDEZÉSE

– ISMERETLEN MOZART-AUTOGRÁF A ZENEMŰTÁRBAN –



*Az OSZK Zeneműtárát évtizedek óta fontos lelőhelyként tartja számon a nemzetközi Mozart-kutatás: az 1970-es évek végén a zeneszerző egy korábban ismeretlen prelúdiumtöredékének kéziratát vásárolta meg a nemzeti könyvtár (amely ezt követően 269c számmal került be a Köchel-jegyzékbe), majd két évtizeddel később a Varázsfuvola egy igen korai, ráadásul az ősbemutatónak helyt adó Theater auf der Wiedenben készült másolatával gazdagodott a gyűjtemény. Még nagyobb feltűnést keltett azonban világszerte az elmúlt nyár jelentős felfedezése: a Zeneműtár katalogizálatlan töredékei között Mozart legnépszerűbb zongoraművének, az A-dúr szonátának (K. 331) egy autográf részletét azonosította a tár vezetője (s egyúttal e sorok írója). A kéziratot a nagyközönség 2014. szeptember 26-án, a nemzeti könyvtár dísztermében tar-*

*tott Kutatók Éjszakája rendezvény alkalmával láthatta először, amelynek keretében Kocsis Zoltán egy korabeli fortepiano kópiáján elő is adta a teljes szonátát.*

Az újonnan felfedezett bifólió összesen négy oldalt tartalmaz Mozart eredeti formájában kilencoldalnyi autográfjából, nevezetesen a szonáta nyitótételének 3. variációjától a 2. tétel Trio-szakaszának 10. üteméig terjedő részt. Ennek fényében egyértelmű, hogy a most felbukkant töredék eredetileg egy másik bifólióba volt belecsúsztatva, amelynek első két oldalán a nyitótétel eleje (a téma és az első két variáció) szerepelt, 3. és 4. oldalán pedig a most felfedezett töredék folytatása: a 2. tétel Triójának vége, valamint a közismert *alla turca* (idehaza többnyire „török induló” néven emlegetett) finálé kezdete. Minthogy a teljes szonáta végül nem fért el a Mozart által kezdetben előkészített nyolc oldalra, a zárótétel utolsó ütemeit a zeneszerző egy külön lapra jegyezte le – ezt a hosszú ideje ismert töredéket 1991 óta a salzburgi Mozarteumban őrzik. A most felfedezett bifólió, a salzburgi töredék, valamint a továbbra is lappangó „külső” bifólió feltehetőleg már Mozart életében elszakadt egymástól, s minthogy a Zeneműtárban előkerült forráson – az OSZK saját bélyegzőjén kívül – nincs semmilyen, a provenienciára utaló jelzés, a kéziratnak a nemzeti könyvtárba vezető útja még tisztázásra vár.

Zenei tartalmát tekintve a most azonosított négy kéziratoldal viszonylag kevés eltérést mutat a szonáta 1784-ben Bécsben megjelent első kiadásához képest, de éppen emiatt szolgálhat fontos tanulságokkal a szonáta elemzői számára: az autográf ugyanis megerősíti az első kiadás több olyan részletét, amelyeket a korábbi kottaközreadások önkényesen „korrigáltak”. Minthogy az autográfrol készült digitális felvételeket az OSZK hamarosan szabadon hozzáférhetővé teszi az interneten, s a kézirat a nemzeti könyvtár és a Stiftung Mozarteum Salzburg közös faksimilekiadásában is megjelenik, a kutatók és az előadók a leghitelesebb források ismeretében hamarosan maguk dönthetik el, egy-egy vitatott esetben melyik megoldást választják.



Kocsis Zoltán egy korabeli fortepiano kópiáján előadja a teljes szonátát

**Mikusi Balázs**  
[mikusi.balazs.at.oszk.hu](mailto:mikusi.balazs.at.oszk.hu)